

Afgræsning af efterafgrøder som klimavirkemiddel

*Julie Cheron Schmidt Henriksen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug &
Kirstine Flintholm Jørgensen, Center for Frilandsdyr*

Ved brug af efterafgrøder som afgræsning til kvæg, øges motivationen for at implementere flere efterafgrøder end de pligtige efterafgrøder i sædskiftet. Afgræsning af efterafgrøder som klimavirkemiddel har både positive og negative effekter på de enkelte udledningskilder på bedriften. Tiltaget kan forventes at have nogle generelle effekter.

Positive klimaeffekter af en øget andel af efterafgrøder i sædskiftet:

- Øget kulstofbinding
- Reduceret udvaskning af kvælstof fra rodzonen
- Flere næringsstoffer til den efterfølgende afgrøde, hvilket reducerer behovet for gødning
- Øget selvforsyningsgrad af foder til kvæget og dermed reduceret foderimport

Negative klimaeffekter af en øget andel af efterafgrøder i sædskiftet:

- Der dannes flere afgrøderester, som dermed udleder mere lattergas til atmosfæren

Da rammerne for den enkelte bedrift og betydningen af andre emissionskilder varierer mellem bedrifter, vil nettoeffekten på bedriftsniveau og pr. kg produkt være meget afhængig af det enkelte produktionssystem.

Reduktionspotentialet ved afgræsning af efterafgrøder

Der er afgørende for potentialet i efterafgrøder som klimavirkemiddel, om bedriften har en mælkeproduktion eller en slagtekalveproduktion, da malkekøerne står for en større andel af bedriftens samlede udledning end ungdyrene. Efterafgrøder som afgræsning, og dermed foder til kvæget, som ikke skal dyrkes eller købes ind, passer bedst til ungdyropdræt, da næringsværdien i efterafgrødeblandingen ikke altid opfylder malkekoens behov. Ofte ligger arealerne til afgræsning også for langt væk fra malkestalden til at være relevante for afgræsning af malkekøer.

Foto 1. Kvier afgræsser italiensk rajgræs i en efterafgrøde i november måned (foto: Center for Frilandsdyr).

Det har samtidig stor betydning for bedriftens klimaaftryk, hvad balancen er mellem totalt areal, andelen af græs af totalarealet og antal dyr. Et større areal pr. dyr giver forbedret mulighed for implementering af både græs og efterafgrøder i sædskiftet, som opbygger kulstof i jorden, så længe der ikke pløjes.

Når efterafgrøder og græsudlæg tænkes optimalt ind i et sædskifte, vil dette resultere i en øget selvforsyningsgrad på bedriften, og dermed reducere klimaaftrykket fra foderimport. Dette har betydning for bedriftens udledning men også for klimaaftrykket pr. kg mælk og oksekød.

Resultater fra 2 bedrifter

I projektet Afgræsning af efterafgrøder er klimaaftrykket beregnet i 2 besætninger, som anvender efterafgrøder. Klimaaftrykket er beregnet med ESG Green Tool. Effekten af at øge arealet med efterafgrøder er meget forskelligt mellem de 2 bedrifter og skyldes de faktorer, som er angivet ovenfor. Her beregnede modellerne en reduktion i klimagasudledningen på 1,98 ton CO_{2e} pr ekstra ha, der blev dyrket med efterafgrøder, på den ene bedrift og 0,70 ton CO_{2e} pr ekstra ha på den anden bedrift. I de 2 besætninger gav brugen af efterafgrøder en besparelse på 270 - 450 kr. pr dyr og 140 - 234 kr. pr dyr, som gik på efterafgrøder, når den alternative fodring enten bestod af afgræsset omdriftsgræs eller fodring med ensilage. Ungdyrene optog i gennemsnit 150-300 Fe/dyr fra efterafgrøderne ved afgræsning i efteråret 2023.